

Només un 23% dels punts de control dels rius de les conques internes catalanes tenen aigua "molt neta"

El Besòs, el Llobregat i bona part del Ter continuen sent rius morts

La qualitat biològica, assignatura pendent del pla de sanejament

Joaquim Elcacho
BARCELONA

La segona setmana de gener, Sebastià González, un veí de la Llagosta, va trobar una carpa de dos quilograms de pes a la desembocadura de la riera de Caldes al riu Besòs. El peix mostrava símptomes de tenir problemes i, probablement, havia estat arrossegat per la força d'una tempesta. En tot cas, és segur que la carpa no havia nascut ni tenia la seva residència habitual en aquesta zona del riu Besòs, un dels trams fluvials més contaminats de Catalunya, segons confirmen les dades corresponents al període 1999-2000 de l'índex de qualitat biològica de les conques internes de Catalunya que acaba de difondre el departament de Medi Ambient.

El 1991, el primer conseller de Medi Ambient, Albert Vilalta, va prometre que, abans de deu anys, el riu Besòs tindria peixos; però, a banda d'anècdotes com les de la carpa de la Llagosta, la realitat és que les aigües d'aquest riu i de gairebé tota aquesta conca es troben actualment tan faltades de vida com fa deu anys. Si fa no fa el mateix passa amb bona part de la conca del Llobregat, tot i que la situació és menys greu, i amb alguns trams de la conca mitjana dels rius Ter, Tordera i Muga.

Sistemes d'anàlisi

El departament de Medi Ambient disposa des de fa deu anys d'un sistema de control de la contaminació dels rius catalans que es basa en les anàlisis fisicoquímiques de la qualitat de l'aigua. D'acord amb aquest mètode d'anàlisi, l'aplicació del pla de sanejament (amb la construcció de més de 200 plantes depuradores d'aigües residuals) ha millorat l'aigua de bona part de les conques internes de Catalunya.

D'altra banda, des del 1994, el departament de Medi Ambient (ara a través de l'Agència Catalana de l'Aigua) porta a terme un nou mètode de control, que es basa en la qualitat biològica dels rius. Aquest mètode qualifica els trams fluvials en cinc categories, en funció de les espècies de fauna i flora que hi habiten: des de les zones molt netes (classe I, més de 85 punts de l'escala BMWPC) fins a les molt contaminades (classe V, menys de 10 punts).

Les dades de qualitat biològica corresponents al període

Les plantes depuradores del Ter no ajuden gaire

Només un 8% dels trams analitzats al riu Ter mostren una qualitat ecològica bona o molt bona, segons un estudi coordinat pel catedràtic d'ecologia de la Universitat de Barcelona, Narcís Prat, per encàrrec del Consorci Alba-Ter. L'estudi afirma que el 49% del riu Ter té un estat ecològic pèssim, un 18% és dolent i un 23% és mediocre.

L'estudi coordinat per Narcís Prat indica que només una de les 11 plantes depuradores en funcionament en aquesta conca ajuden a millorar realment la qualitat ecològica del riu. En vuit dels casos estudiats, les aigües del riu estan en pitjors condicions després de l'aportació d'aigua depurada que en el tram per sobre d'aquestes plantes. Les depuradores de Girona i Sant Pau de Segúries tenen un impacte neutre sobre la qualitat de l'aigua del riu.

Les anàlisis de qualitat biològica, més sensibles que les fisicoquímiques, es van iniciar el 1994

1999-2000 mostren que només 23 dels 100 punts analitzats tenen qualitat molt bona, 25 es consideren "netes", 15 mostren signes de contaminació, 10 es troben "parcialment contaminades" i 27 són trams de rius molt contaminats i sense cap tipus de vida.

La conca del Besòs concentra bona part dels trams més contaminats, segons aquest estudi oficial. Tots els trams en què es van recollir mostres dins el riu Besòs (des de Montmeló fins a la desembocadura) tenien una qualitat biològica molt dolenta, i només els trams alts de la conca (Aiguafreda, Balenyà i la Garriga) tenen unes condicions compatibles amb l'existència de peixos i altres animals.

La segona zona fluvial més contaminada de Catalunya, segons l'índex, és la de l'Anoia

El Besòs, a la foto al seu pas per Montcada i Reixac, continua sent el riu més contaminat de Catalunya

(a la conca del Llobregat). Dels vuit punts analitzats en aquesta conca, sis estan molt contaminats, un dels quals, la riera del Carme a la Pobla de Claramunt, es trobava la temporada 1999-2000 molt més deteriorada que l'any 1995, quan es van iniciar aquest tipus d'anàlisis biològiques.

El departament de Medi Ambient ha inclòs, per primera vegada, les dades sobre l'índex biològic dels rius al fulletó informatiu *Dades de Medi Ambient 2000*. No obstant això, no han estat publicats encara de forma extensa les dades i estudis comparatius sobre aquest sistema d'anàlisi

de la qualitat dels rius, tot i que les primeres anàlisis corresponen a l'any 1994. Tot i que la informació publicada per Medi Ambient no ho indica, és evident que un dels factors que van perjudicar la qualitat biològica dels rius de Catalunya els anys 1999 i 2000 va ser la sequera.